



דוח שבועי בנושא הגנה על אזרחים

23 – 17 בדצמבר 2008, מס' 290

התפתחויות אחרונות:

* ב- 24 בדצמבר ירו חמושים פלסטינים עשרות רקטות ופצצות מרגמה לעבר ערים וישובים ישראלים, מה שגרם לנזק רחב היקף לרכוש. לא דווח על אבדות בנפש.

* המעברים לרצועת עזה סגורים לחלוטין זה שמונה ימים ברציפות, לרבות עבור משלוחים הומניטריים. זהו פרק הזמן הממושך ביותר של סגירת המעברים מאז תפס החמאס את השלטון ברצועת עזה ביוני 2007.

* הסגר המתמשך על הרצועה צמצם במידה ניכרת את יכולתם של אירגוני האו"ם להושיט סיוע במקרה של הסלמת מעשי האלימות. לתוכניות סיוע הומניטרי של האו"ם אצלו המלאים של מספר פריטים חיוניים והם מתקשים להוציא לפועל את תוכניות הסיוע השוטפות. אונר"א נאלץ להפסיק את תוכניות חלוקת המזון והסיוע במזומנים (למקרי סעד קשים) מאחר ומלאי הקמח והכסף המזומן שברשות האירגון אצלו כליל; הפסקת הסיוע משפיעה על מאות אלפי מוטבים. לא היה באפשרותה של תוכנית המזון העולמית (WFP) למלא מחדש את המלאים ולפיכך, במקרה של מצב חירום לא עומד לרשות האירגון מלאי מזון זמין בתוך הרצועה. בנוסף, נרשם מחסור גם ביותר מ-100 פריטים פרמצבטיים (תרופות) ושל ערכות ניתוח קריטיות לשעת חירום. יותר מ-100 מכולות עמוסות באספקה הומניטרית מוכנות, לאחר בדיקה, בנמל אשדוד וממתינות לשינוע לרצועת עזה.

* בשל מחסור בדלק וחלקי חילוף, תחנת הכוח העזתית סגורה ולא מתפקדת מאז ה-19 בדצמבר. לעובדה זאת השלכות על כל היבטי החיים ברצועה, לרבות תברואה, אספקת מים ואנרגיה למשקי בית, לבתי ספר ולמוסדות. יש לציין כי 60% מאוכלוסיית הרצועה מקבלת מים זורמים רק פעם בחמישה ימים או אחת לשבוע. מתקן טיהור מי הביוב איננו יכול לתפקד באורח שוטף, והחל מיום שבת הוא הכפיל את כמות הביוב הגולמי הלא מטוהר המוזרם לים התיכון מ-20 מיליון ליטר ביוב ליום ל-40 מיליון ליטר ביוב ליום.

פעילות צבאית המשפיעה על אזרחים

ב-19 בדצמבר הסתיימה רשמית "הרגיעה" בת חצי השנה, שהושגה בתיווך מצרים בין ישראל לעזה, ובתוך כך גבר הסיכוי להסלמת הלחימה בשני צידי הגבול.

במהלך תקופת הדיווח נהרגו אזרח בלתי חמוש אחד ושניים אחרים נפצעו (אישה וילד) מאש טילים ישראלים. חמושים פלסטינים ירו מעל 100 רקטות ופצצות מרגמה לעבר ישראל או לעבר חיילי צה"ל בתוך רצועת עזה; דווח על עובד זר אחד שנפצע. תשעה טילים ישראלים נורו לעבר שטח עזה, שניים מהם נורו לבית השייך, על פי הדיווח, לפעיל חמאס, ולעבר מפעל מתכת בפאתי רפיח. זו פעם ראשונה, מאז ה"רגיעה" של ה-19 ביוני, שחיל האוויר הישראלי מטווח בניינים באמצעות טילים.

הגדה המערבית: במהלך תקופת הדיווח, נפצעו 17 פלסטינים מאש צה"ל, 12 מהם (כולל שני ילדים) נפצעו במהלך הפגנות נגד הגדר שהתקיימו בנעלין ובלעין (נפת רמאללה), ג'איוס (נפת קלקיליה) ובמעסרה (נפת בית לחם). למרות עלייה חדה במספר פעולות החיפוש של צה"ל בגדה - 113 לעומת 67 בשבוע הקודם, חלה ירידה חדה במספר המעצרים של פלסטינים בידי כוחות צה"ל (56 לעומת 96).

כמעט שליש מפעולות החיפוש והמעצרים של ישראל התקיימו בנפות הצפוניות. בפעולה מעין זו בכפר קבטיה (נפת ג'נין) נמצאו חומרי נפץ שהוסתרו ואלה פוצצו בבית לא מאוכלס. כתוצאה מפעולות צה"ל בשכם, נגרמו נזקים לשני בתי מגורים פלסטינים ולרכב פרטי אחד לפחות. לאחר פעולות החיפוש והמעצרים הוטל עוצר שנמשך שעות אחדות בכמה כפרים, בהם אז-זובידאת (נפת יריחו) וחרמאלה (נפת בית לחם).

הפרות סדר בבית כלא: במהלך מהומה שהתחוללה ב-20 בדצמבר בכלא עופר (נפת רמאללה) ירו סוהרים ישראלים כדורי עופרת מצופים גומי וריסס בגז מדמיע שמונה עצורים פלסטינים. על אף שהסיבה למהומה איננה ברורה, מדיווחים ראשוניים עולה כי העצורים מחו על האופן שבו מתנהלים החיפושים בחפציהם האישיים. נמסר כי נפצעו גם שלושה סוהרים ישראלים. בעקבות התקרית פרצו אירועי מחאה והפגנות של פלסטינים ברמאללה ובמחסום קלנדיה.

פעילות במעברי הרצועה: השלכות חמורות לעצירה מוחלטת של הייבוא

השבוע, עקב סגירת כל מעברי הסחורות לעזה, לא הותרה כלל כניסת סחורות ייבוא לרצועה. מאז הידוק הסגר ב-5 בנובמבר, כמות היבוא לעזה ירדה באופן חד לממוצע של 16 מטענים ליום - ירידה מ-123 משאיות ליום באוקטובר ומ-475

האחרונים, בעקבות הסגר הכללי שהוטל על עזה ביוני 2007 לאחר השתלטות החמאס. מתחילת 2008 נהרגו כ-50 איש באירועים הקשורים במנהרות. דווח כי הסיבה לתאונות הקטלניות היא שילוב של בנייה בלתי בטוחה ושימוש תכוף מידי במנהרות.

הריסות בתים במזרח ירושלים

ב-21 בדצמבר, משפחה פלסטינית בת 5 נפשות, לרבות שלושה ילדים, נותרה בלא קורת גג כשבעל הבית הרס את ביתו שבבית חנינא. הוא עשה זאת כדי להימנע מתשלום קנסות בעקבות צו הריסה שקיבל משלטונות ישראל שבועיים קודם לכן. על אף ההריסה היזומה, בעל הבית בכל זאת קיבל קנס של 70,000 ₪ על בנייה ללא רשיון. באותו יום, בפעם הרביעית בשבועות רבים, פירקו כוחות הביטחון הישראליים אוהל סולידריות שהוצב ליד הבית בשכונת שיח' ג'ראח שממנו פונתה משפחת אל קורד. אוהל חדש הוצב.

המשרד לתאום עניינים הומניטריים (OCHA) מפרסם דוח מקיף על אלימות מתנחלים

השבוע פרסם המשרד לתאום עניינים הומניטריים של האו"ם דוח חדש העוסק בתופעה של אלימות מתנחלים בגדה המערבית. הדוח סוקר לעומק את תקריות האלימות מצד מתנחלים כנגד פלסטינים ורכושם בעשרת החודשים הראשונים של 2008. 290 המקרים של אלימות מתנחלים, או פגיעה ברכוש, משקפים מגמה מדאיגה, היות שהיא עולה על כמות התקריות בכל אחת מהשנתיים הקודמות, בנפרד. כמו כן, כמות הנפגעים הפלסטינים, כתוצאה מאלימות מתנחלים ב-2008, עולה על זו שבתקופה המקבילה בכל אחת מהשנתיים הקודמות. כמחצית מהפלסטינים שנפצעו מאלימות מתנחלים בכל שנה מאז 2006 היו ילדים, נשים וקשישים בני יותר מ-70. בניגוד להסלמה של שנרשמה בשבועות האחרונים, דווח השבוע על פחות תקריות, באופן יחסי, ורק חמש תקריות הסתכמו בפצועים פלסטינים.

מטענים ליום במאי 2007 - לפני השתלטות החמאס. הסגר הממושך על המעברים הוביל לדלדול כמעט מוחלט של יתרות המוצרים הבסיסיים והשפיע קשות על יכולת התפקוד של סוכנויות הסיוע ההומניטרי.

דלדול יתרות החיטה ומחסור בפריטי מזון בסיסיים: עקב המחסור בגרעיני חיטה, כל טחנות הקמח בעזה נסגרו ב-18 בדצמבר. תורים ארוכים נצפו במאפיות שנותרו פתוחות, שעל פי הדיווחים נותר בהם קמח לימים ספורים בלבד. החל ב-23 בדצמבר, יתרת הקמח עומדת על 400 טונות - כמות קמח המספיקה ליום אחד ברצועת עזה. ב-18 בדצמבר הפסיקה סוכנות אונר"א את חלוקת המזון ל-750,000 איש בעזה, עקב גישה לא סדירה לגבול ודלדול יתרות קמח שלה. ארגון ה-WFP (תוכנית המזון העולמית) דיווח גם על מחסור חמור בסוכר, ברסק עגבניות, מוצרי חלב ועדשים ברחבי עזה. לאחר עיכובים חידש ה-WFP את חלוקת המזון להקצבות בעבור חודשי אוקטובר ונובמבר. חלוקת המזון תסתיים באמצע ינואר.

עצירת ייבוא הדלק והתארכות הפסקות החשמל: נאסרה כניסת דלק מכל סוג שהוא לרצועה השבוע. ב-19 בדצמבר, תחנת הכוח היחידה של עזה נסגרה בפעם החמישית מאז 5 בנובמבר, עקב מחסור בדלק. חברת החשמל של עזה נוקטת הפסקות חשמל ארוכות יותר עקב הביקוש הגובר לחשמל הן בשל המחסור החמור בגז לבישול והן בשל מזג האוויר הקר. בעיר עזה ובצפון ומרכז הרצועה יש כעת הפסקות חשמל של 12 שעות ביום. תפקודן של בארות המים הפועלות (רק 20% מתפקדות באופן מלא) נפגע עוד יותר בגלל המחסור בדלק, תוך שכמות המים הנשאבת ירדה ל-140,000 מטר מעוקב ליום מ-220,000 מטר מעוקב לפני סגירת תחנת הכוח בעזה. לחברת המים (CMWU) יש מלאי של 7,000 ליטר דלק, שתספיק לצרכים השוטפים במשך יום-יומיים.

בריאות: לא הותרה כניסת תרופות או אספקה רפואית כלשהי לעזה מאז 16 בדצמבר. ממחסן התרופות המרכזי ברצועה דווח כי למעלה מ-20% מהתרופות הבסיסיות ומהציוד הרפואי מצויים ב"מלאי אפס" (מלאי המספיק לפחות מחודש אחד). היות שמלאי החירום בעזה אינו מתחדש, גובר הסיכון למחסור חריף בתרופות במקרה של הסלמה באלימות ופציעת מספר גדול של אנשים.

ספינת 'עזה החופשית' הגיעה לעזה מקפריסין ב-20 בדצמבר ועל סיפונה טונה של אספקת תרופות וסיוע הומניטרי מקטאר. בנוסף, הגיעה בספינה משלחת של אחד עשר אקדמאים, פעילי סיוע הומניטרי ופעילי זכויות האדם מכל העולם. ארבע הפלגות מעין זו התקיימו לעזה, באוגוסט, באוקטובר ובנובמבר 2008.

המנהרות בעזה

שני פלסטינים נהרגו בשתי מנהרות שקרסו לאורך גבול מצרים-רפיח. מנהרות רבות נבנו במהלך 18 החודשים

לקריאת הדו"ח בשפה האנגלית פנו לאתר OCHA:

http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_protection_of_civilians_weekly_2008_12_23_english.pdf

המשרד לתאום הומניטרי של האו"ם – OCHA

ת.ד. 38172 ירושלים, טל: 02 – 582 5853 / 9962 ochaopt@un.org www.ochaopt.org